

***Blisko lisewskiej biblioteki:
raport z diagnozy społeczno-
kulturalnej Gminnej Biblioteki
Publicznej w Lisewie oraz Gminy
Lisewo***

w ramach programu BLISKO 2022.

Pracownia Zrównoważonego Rozwoju

Toruń 2022 r.

Wstęp - jak przeprowadziliśmy diagnozę

Lokalna diagnoza funkcjonowania kultury w Gminie Lisewo została opracowana i przeprowadzona przez Pracownię Zrównoważonego Rozwoju z Torunia - Mateusza Strzałkowskiego i Michalinę Kijanę na zlecenie i przy współpracy Gminnej Biblioteki Publicznej (Biblioteki-Pracowni Kultury) w Lisewie w ramach projektu "Blisko lisewskiej biblioteki" z programu BLISKO, którego operatorem jest Narodowe Centrum Kultury. Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021 - 2025.

Celem programu jest rozwijanie lokalnych partnerstw między instytucjami, organizacjami i mieszkańcami, w których przewodnim podmiotem jest biblioteka (jako przestrzeń do spotkań, wspólnej pracy, działalności twórczej, promowania aktywności czytelniczej oraz odpoczynku i integracji społeczności), a także wspieranie i wzmacnianie kompetencji pracowników bibliotek, w kierunku rozpoznawania potrzeb i potencjału kulturowego społeczności.

Celem diagnozy było zbadanie i wykazanie potrzeb kulturalnych i społecznych mieszkańców gminy Lisewo, ich aktywności w tym obszarze, a także potencjałów mieszkańców i tych, które rozpoznawane są w przestrzeni gminy. Poza tym sprawdziliśmy z jakimi barierami uczestnictwa w kulturze zmagają się społeczności gminy. Wyniki diagnozy będą drogowskazem do zaprojektowania i realizacji inicjatyw kulturalnych mieszkańców przy pomocy Biblioteki-Pracowni Kultury w Lisewie. W realizacji badania bezcenna okazała się pomoc mieszkańców, a także aktywny udział pracowniczek Biblioteki-Pracowni Kultury w Lisewie oraz Zastępcy Wójta Gminy Lisewo, p. Agnieszki Dalke.

Diagnoza została przeprowadzona od maja do października 2022 r. i składała się z następujących części, w których zostały wykorzystane różnorodne narzędzia badawcze:

- spotkanie roboczo-diagnostyczne z Dyrektorką Biblioteki, p. Marzenną Szpręglewską, Zastępcą Wójta Gminy Lisewo oraz pracowniczkami Biblioteki - 6 maja 2022 r.;

- telefoniczne wywiady indywidualne z przedstawicielami lokalnych władz oraz placówek oświatowych, sołtysami, przedstawicielami lokalnych stowarzyszeń, artystami, a także osobami prowadzącymi działalnością kulturalną i społeczną w gminie (łącznie przeprowadziliśmy 9 wywiadów);
- spotkanie z lokalną młodzieżą przeprowadzone 22.06.2022r. w Bibliotece oraz w Szkole Podstawowej w Krusinie (wzięto w nich udział łącznie 30 osób);
- spotkanie oraz warsztat z liderami i liderkami społecznymi w Urzędzie Gminy przeprowadzone 8.07.2022 r., w którym wzięto udział 25 osób;
- ankieta w formie papierowej oraz online - dostępna dla mieszkańców od 29.08.2022 r. do 21.09.2022 r. (zebrano 45 odpowiedzi, wśród których 36 osób to kobiety, 7 osób - mężczyźni, dwie osoby nie odpowiedziały na pytanie; 18 osób mieszka w Lisewie, 13 poza tą miejscowością; średnia wieku wyniosła 45,7 lat).

Łącznie w diagnozie wzięto udział ponad 100 osób.

Zdjęcie 1. Warsztaty z młodzieżą w Lisewie.

Kontekst badawczy

Lisewo jest gminą wiejską liczącą około 5500 mieszkańców, z czego prawie 1800 osób mieszka w samym Lisewie. Biblioteka-Pracownia Kultury jest jedyną instytucją kultury w gminie, pełniąc rolę nie tylko biblioteki, ale również gminnego domu kultury. Inne najbliższe, duże instytucje kulturalne są oddalone od Lisewa o ok. 50 km, co implikuje ważną rolę tej instytucji dla kultury w gminie. Mieszkańcy gminy mogą w ramach infrastruktury związanej z kulturą korzystać także ze świetlic wiejskich.

Podstawą dla niniejszej diagnozy jest Strategia Gminy Lisewo 2030, w której zawarta została uproszczona strategia kultury w gminie oraz cele strategiczne i kierunki działań gminy. Jednym z celów jest „Gmina Lisewo tworzy kulturę”, który składa się z utworzenia Gminnego Ośrodka Kultury, utworzenia plenerowej infrastruktury kulturalnej oraz ożywienia życia kulturalnego w sołectwach w oparciu o świetlice wiejskie. Celem jest, by świetlice funkcjonowały jako Centra Aktywności Lokalnej w każdym sołectwie i były w nich organizowane (przez zatrudnionych w tym celu animatorów) zajęcia dla różnych grup wiekowych. Ponadto, w przyszłym domu kultury powinna być realizowana edukacja artystyczna, jak również koncerty, spektakle itp.

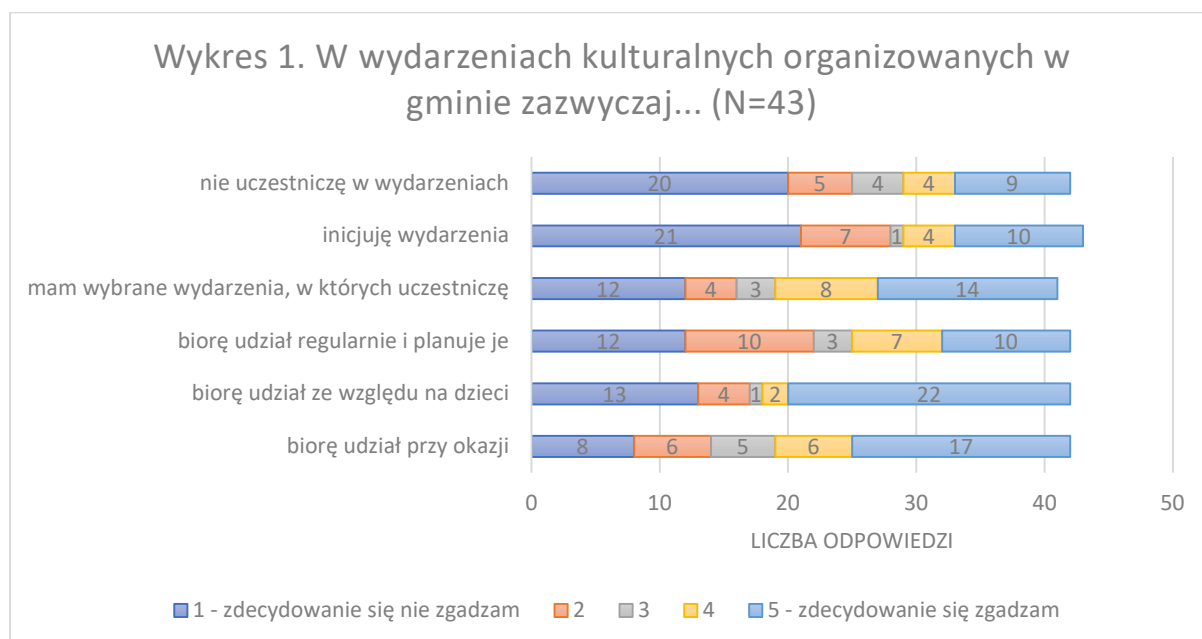
W związku z powyższym, diagnoza przeprowadzona w ramach projektu „Blisko lisewskiej biblioteki” ma także na celu pogłębić oraz zweryfikować informacje zebrane podczas wcześniej przeprowadzonych i wspomnianych wyżej badań.

Działalność Biblioteki Pracowni Kultury w Lisewie oraz związane z nimi praktyki i aktywność kulturalna mieszkańców

Pierwszym z obszarów diagnozy była ocena realizowanych przez Bibliotekę działań i ich odbiór wśród mieszkańców gminy. Punktem wyjścia była częstość i forma uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, nie tylko tych realizowanych przez Bibliotekę, ale również przez inne instytucje i organizacje.

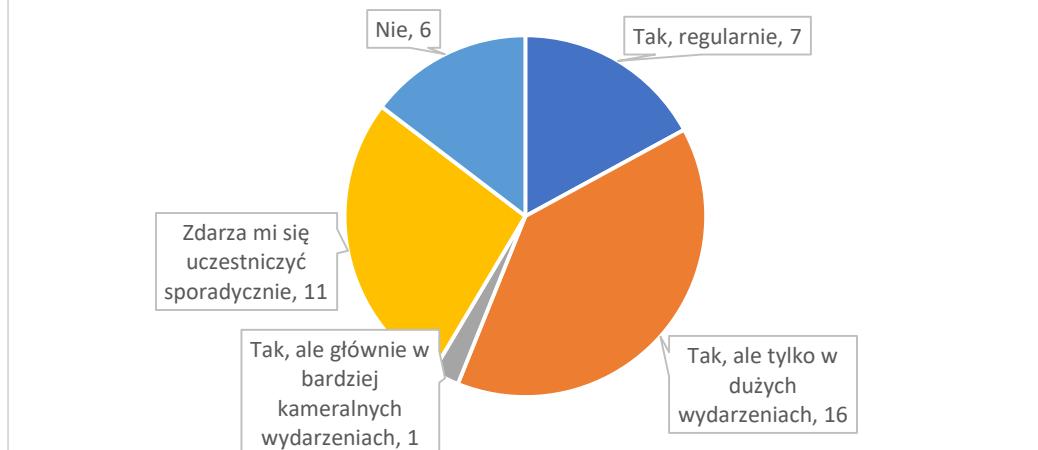
Wśród dorosłych mieszkańców, którzy wypełnili ankietę (N=43), ponad połowa z nich (25 osób) deklaruje uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych w gminie. Większość z tych osób bierze udział w wydarzeniach kulturalnych przy okazji, nie planując wcześniej swojego udziału (23 osoby). Część osób wybiera z oferty wydarzenia, w których uczestniczą zawsze (17 osób), albo bierze udział w wydarzeniach w związku z uczestnictwem w nich swoich dzieci (24 osoby). Warty

podkreślenia jest, że prawie co trzecia osoba (14 osób) angażuje się w przygotowanie działań kulturalnych w gminie lub przekazuje swoje pomysły na nie (wykres 1).

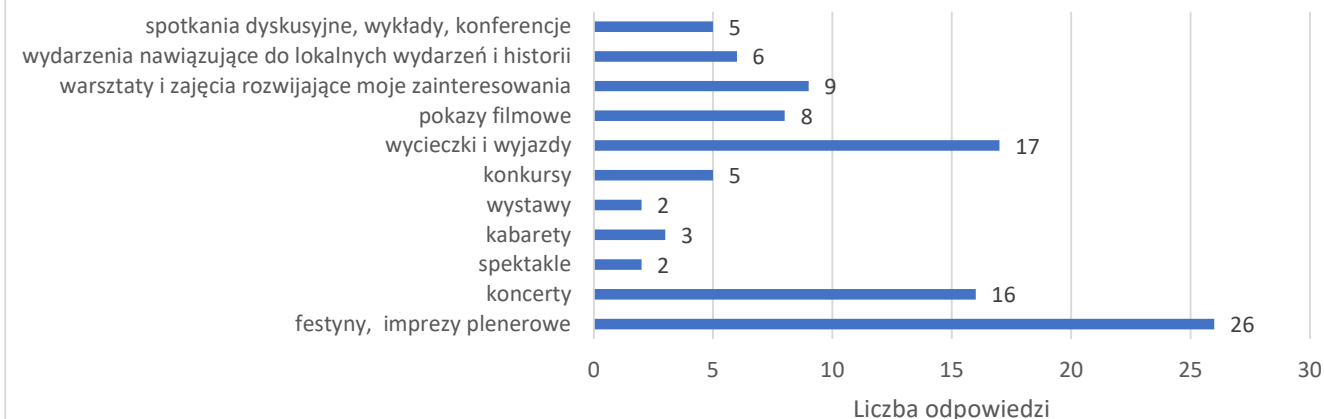
Koncentrując się na działalności Biblioteki, większość ankietowanych osób deklaruje uczestnictwo w wydarzeniach, ale jest ono zróżnicowane i zależne od formy wydarzeń. Regularnie w wydarzeniach organizowanych przez Bibliotekę uczestniczy 7 spośród 41 osób, zaś nie uczestniczy 6 osób. Najwięcej osób (n=16) deklaruje uczestnictwo głównie w dużych wydarzeniach (np. w koncertach), a 11 osób bierze udział w wydarzeniach sporadycznie. Tylko jedna osoba deklaruje udział w bardziej kameralnych wydarzeniach (wykres 2).

Wykres 2. Czy uczestniczysz w wydarzeniach/zajęciach organizowanych przez Bibliotekę? (N=41)

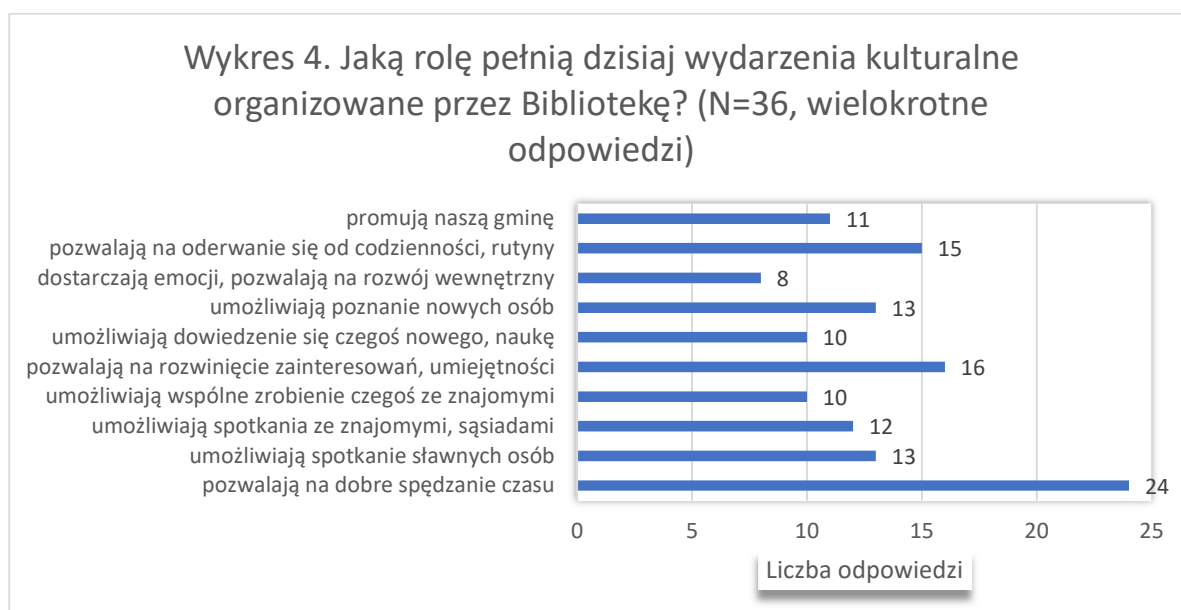

Pogłębiając powyższe deklaracje osób ankietowanych, najchętniej uczestniczą oni w festynach i imprezach plenerowych oraz w wycieczkach, wyjazdach i koncertach. W pozostałych wydarzeniach uczestnicy ankiety biorą udział zdecydowanie mniej chętnie. Mimo to, na uwagę zasługuje grupa osób, która chętnie uczestniczy w warsztatach, pokazach filmowych, czy spotkaniach dyskusyjnych. Wskazuje to na potrzebę kontynuowania przez Bibliotekę realizacji różnych form działań (wykres 3).

Wykres 3. W jakich wydarzeniach organizowanych przez Bibliotekę najchętniej uczestniczysz? (N=36, wielokrotne odpowiedzi)

Wydarzenia, które organizuje Biblioteka pozwalają w tej chwili przede wszystkim na dobre spędzanie czasu (twierdzą tak 24 osoby). W kontekście pozostałych ról, jakie pełnią wydarzenia w gminie, osoby ankietowane są zgodne: wydarzenia pełnią wiele ról, chociaż w mniejszym stopniu niż wspomniane dobre spędzanie czasu. W najmniejszym stopniu pozwalają jednak na dostarczanie emocji i rozwój wewnętrzny. Podsumowując, wartym uwagi jest, że obecnie realizowane działania spełniają w podobnym zakresie wiele, często odmiennych ról, co można interpretować jako dobrze stworzoną ofertę kulturalną pod tym względem (wykres 4).

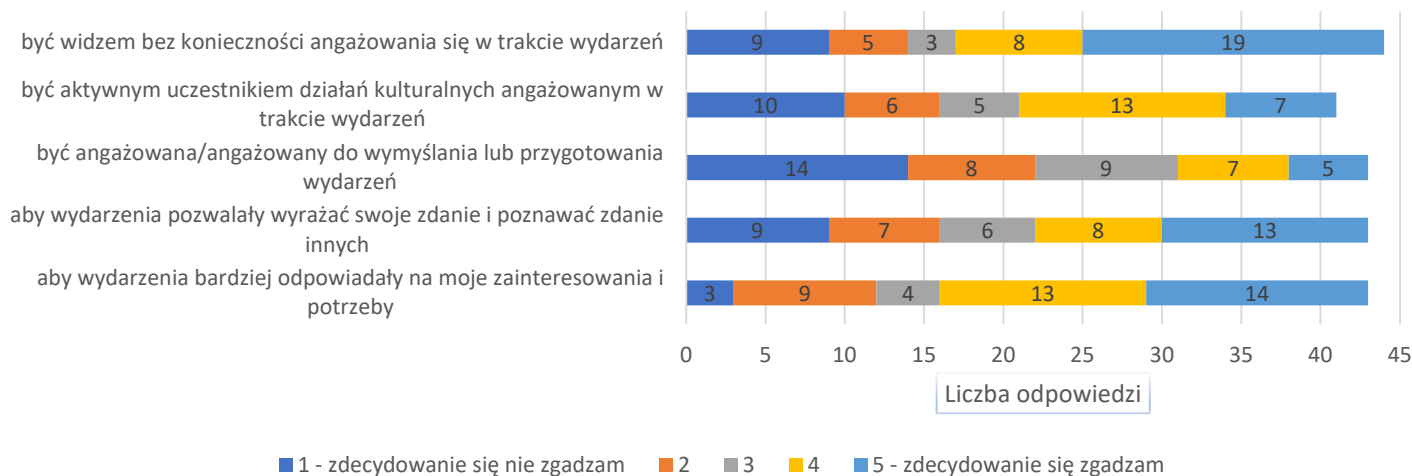
Potrzeby kulturalne lokalnej społeczności oraz potencjały, zainteresowania i talenty mieszkańców.

W trakcie diagnozy zostały zmapowane potrzeby kulturalne lokalnej społeczności oraz zainteresowania i talenty mieszkańców, które mogą stanowić punkt wyjścia dla nowych inicjatyw kulturalnych w gminie.

Osoby uczestniczące w ankiecie można podzielić na dwie grupy, biorąc pod uwagę sposób, w jaki najchętniej chciałyby brać udział w wydarzeniach kulturalnych. Pierwsza grupa (27 osób) chciałaby być jedynie widzami, tj. odbiorcami działań bez konieczności angażowania się w wydarzenia, a druga grupa jest otwarta na włączanie ich w wydarzenia (20 osób). Trzydzieści osób spośród ankietowanych chciałoby ponadto być zaangażowanym również w wymyślanie i tworzenie nowych działań kulturalnych, co

może być znaczącym wsparciem dla działań organizacyjnych Biblioteki. Większość osób ankietowanych (27 osób) chciałaby, by wydarzenia kulturalne były lepiej dopasowane do ich potrzeb kulturalnych. Jedną z takich potrzeb jest m.in. potrzeba organizacji działań, które pozwalają na wyrażanie swojego zdania oraz poznawanie zdanie innych - chęć udziału w takich działaniach deklaruje 27 osób (wykres 6).

Wykres 5. Uczestnicząc w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w gminie chciałbym/chciałabym... (N=44):

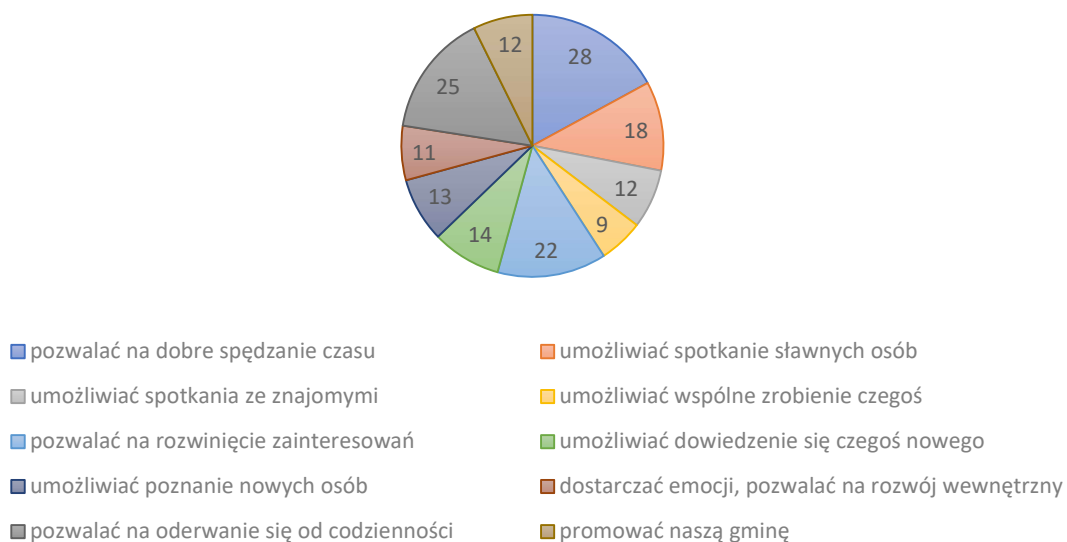
Istotną cechą działań kulturalnych jest również ich sens i posiadana wartość w opinii ich potencjalnych uczestników i uczestniczek. Według ankietowanych, głównym celem działań kulturalnych powinno być umożliwienie mieszkańcom spędzenia dobrego czasu, zabawy i rozrywki (twierdzi tak 28 osób) oraz pozwalać na oderwanie się od codzienności (25 osób). Ważnym z perspektywy ankietowanych jest również rozwijanie zainteresowań oraz spotkanie sławnych osób (odpowiednio 22 i 18 odpowiedzi). Pozostałe potencjalne cele działań otrzymały zbliżone wyniki, w granicach od 9 do 14 odpowiedzi (wykres 6). Wyniki te pokazują, że istotnym zadaniem Biblioteki – jako jedynej instytucji kultury w gminie – jest zagwarantowanie rozrywki i dobrej zabawy mieszkańcom, w której mogliby oderwać się od rutyny. Dobre spędzanie czasu może jednak być wynikiem różnych form działań i ważne jest, by organizując działania kulturalne uwzględniać również inne cele, zachęcając do udziału w nich mieszkańców poprzez zagwarantowanie dobrej rozrywki. Dla osób ankietowanych „dobrą rozrywką” będą przede wszystkim koncerty (21 odpowiedzi),

niezobowiązujące spotkania „przy kawie” (17 odpowiedzi) oraz zajęcia warsztatowe (16 osób) (wykres 7). Ponadto, zainteresowaniem mogłyby cieszyć projekcje filmowe i spektakle teatralne (odpowiednio 12 i 10 odpowiedzi). Mniejszą popularnością cieszyłyby się działania w plenerze oraz wystawy i wykłady, co nie oznacza potrzeby rezygnacji z nich (wykres 7).

Należy również zaznaczyć, że zgodnie z opisaną powyżej postrzeganą rolą Biblioteki (wykres 4) – w znaczącym stopniu wypełnia ona swoją rolę, dostarczając mieszkańcom gminy przede wszystkim dobrą zabawę i rozrywkę.

Wykres 6. Czemu powinny służyć działania kulturalne organizowane w gminie? (N=45, liczba odpowiedzi)

Wykres 7. Jaka forma działań realizowanych mogłaby Cię zachęcić do uczestnictwa? (N=42, wielokrotne odpowiedzi)

Osoby biorące udział w diagnozie podzieliły się również swoimi pasjami, zainteresowaniami i talentami, które instytucje kulturalne w gminie mogą traktować jako inspirację do tworzenia i rozszerzania swojej oferty działań.

Mieszkańcy wymienili swoje zainteresowania, pasje oraz sposoby spędzania wolnego czasu, takie jak: podróże i wycieczki, czytanie literatury, pisanie tekstów i utworów literackich, słuchanie muzyki, śpiew, filmy, taniec, rękodzieło, malarstwo, historia i nauka, ogrodnictwo, gotowanie, aktywności fizyczne i sport (pływanie, nordic walking, piłka nożna, jazda na rolkach i rowerze), komunikacja i porozumiewanie się. Ponadto, podczas rozmów i spotkań, mieszkańcy wymieniali inne osoby, które według nich mają talent i potencjał, który można wykorzystać w działaniach kulturalnych. Wśród wymienianych osób są m.in. rękodzielnicy, nauczyciele gry na instrumentach i osoby uzdolnione muzycznie, pasjonaci fotografii, kolekcjonerzy, rzeźbiarze i inni artyści. Są to osoby znane w lokalnej społeczności, aktywnie działające i rozwijające swoje pasje. Osoby te są znane również lokalnym pracownikom Biblioteki i warto zaproponować tym osobom możliwość realizowania własnych pomysłów na nowe działania kulturalne.

Potencjały kulturalne w przestrzeni gminy

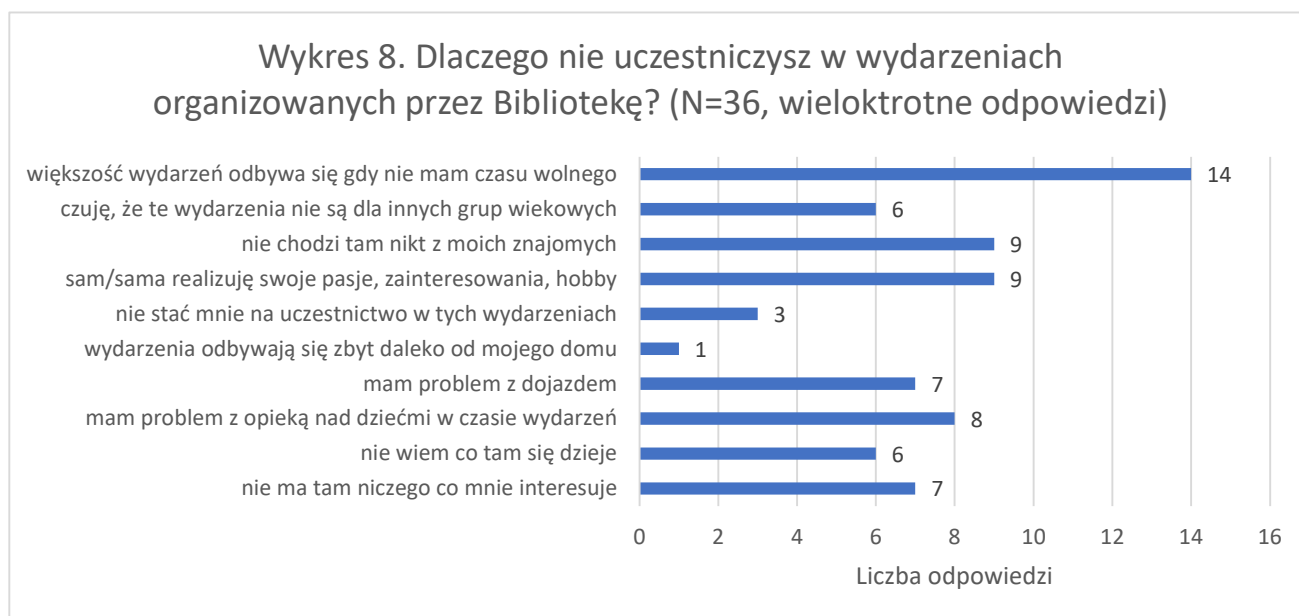
Gmina Lisewo skrywa wiele miejsc i przestrzeni, które z powodzeniem służą lub mogłyby zostać wykorzystane do wszelkich działań społecznych i kulturalnych. Dane na ich temat zostały zebrane poprzez wywiady indywidualne, a także warsztaty z liderami społecznymi. Miejsca z największym potencjałem zostały przedstawione na infografice.

Infografika 1: Miejsca z potencjałem kulturalnym w gminie Lisewo

Barierzy uczestnictwa w kulturze i jej rozwoju

Podczas spotkań z liderami i liderkami oraz w ramach ankiety i wywiadów, mapowaliśmy najważniejsze bariery uczestnictwa i rozwoju kultury w Gminie Lisewo. Dla osób ankietowanych, najważniejszą barierą są terminy, w których odbywają się wydarzenia organizowane przez Bibliotekę – 14 osób spośród 36 nie uczestniczy w wydarzeniach, ponieważ nie dysponują czasem wolnym w terminach wydarzeń. Istotnymi barierami jest brak towarzystwa znajomych na wydarzeniach, realizacji pasji samodzielnie, czy problem z opieką nad dziećmi (ok. ¼ odpowiedzi). Biblioteka powinna również zwrócić uwagę na osoby deklarujące brak informacji o wydarzeniach (6 osób), czy mające negatywną opinię o ofercie Biblioteki (7 osób) (wykres 8).

Liderzy i liderki, oprócz barier uczestnictwa, w których wymienili barierę informacyjną i komunikacją (trudność z dojazdem na wydarzenia), skupili się również na barierach instytucjonalnych i rozwojowych, do których zaliczyli ograniczone środki finansowe, zbyt małą kadrę, ograniczenia związane z ilością miejsca w budynku Biblioteki. Bariery jest również niska motywacja mieszkańców w angażowanie się w działania kulturalne związana z pandemią COVID-19, czy brak zainteresowania wydarzenia kulturalnymi oraz niewystarczający poziom integracji mieszkańców.

Jednocześnie, podczas pracy warsztatowej, liderzy i liderki starali się znaleźć sposoby na przezwyciężenie powyższych barier. Ich propozycje zostały przedstawione w tabeli 1.

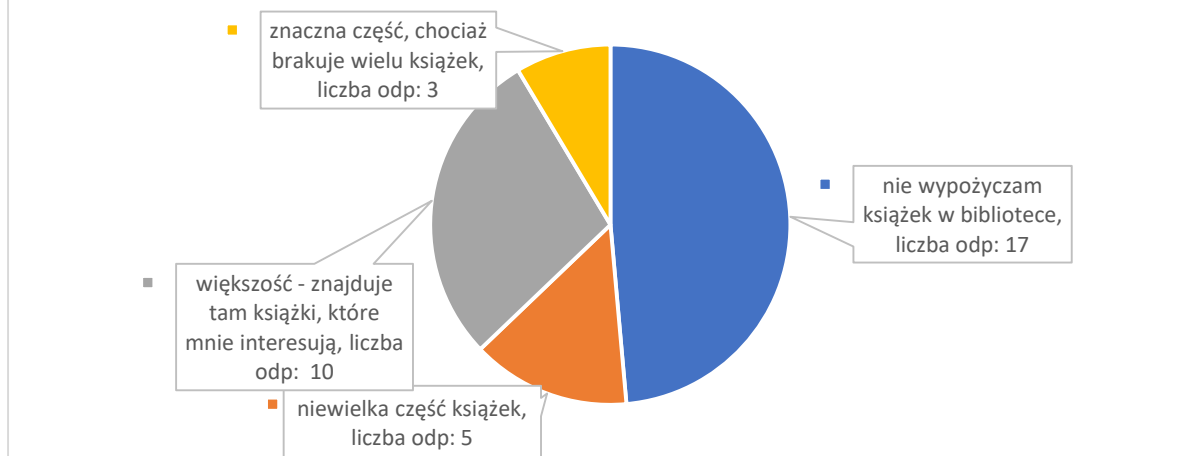
Tabela 1. Bariery kulturalne w gminie i sposoby na ich przezwyciężenie

Bariera	Potencjalne rozwiązanie
1. utrudniony dojazd na wydarzenia;	realizacja większej liczby działań poza Lisewem; stworzenie lokalnego systemu wspólnych przejazdów;
2. trudność w docieraniu z informacją do odbiorców;	jedno wygodne źródło informacji; zaproszenia imienne; informacje sms; większa częstotliwość informacji; wielość kanałów; stworzenie newslettera;
3. finansowa i kadrowa;	pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania (w tym sponsorów); zatrudnianie instruktorów i ich poszukiwanie wśród mieszkańców; symboliczna partycypacja uczestników w kosztach działań;
4. termin organizacji wydarzeń; brak czasu z powodu innych obowiązków (np. zajmowania się dziećmi);	elastyczne godziny zajęć; stworzenie harmonogramu/kalendarza działań; organizacja działań dla dzieci i rodziców w jednym czasie;
5. niska frekwencja;	dopasowanie oferty do potrzeb odbiorców; akcja promocyjna aktualnej oferty Biblioteki.

Możliwości rozwoju czytelnictwa

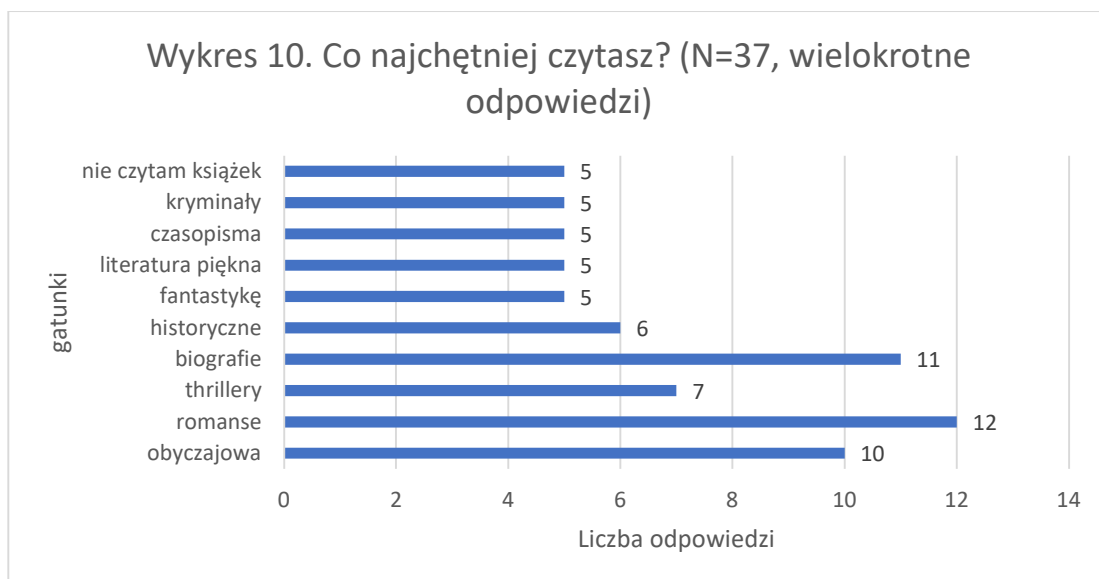
Główną rolą Gminnej Biblioteki Publicznej w Lisewie, nie licząc szeroko pojmowanej aktywności kulturalnej związanej z byciem jedyną taką instytucją w okolicy, jest działalnością związaną z upowszechnieniem czytelnictwa. W związku z tym, w ankiecie zbadaliśmy preferencje mieszkańców dotyczące czytelnictwa. Połowa osób ankietowanych (18 osób) wypożycza książki w Bibliotece w Lisewie, jednak wśród nich, 5 osób wypożycza tylko niewielką część książek spośród czytanej literatury, a trzem osobom brakuje wielu pozycji w zbiorach Biblioteki (wykres 9).

Wykres 9. Jaka część książek, które czytasz to książki wypożyczone w bibliotece w Lisewie? (N=35)

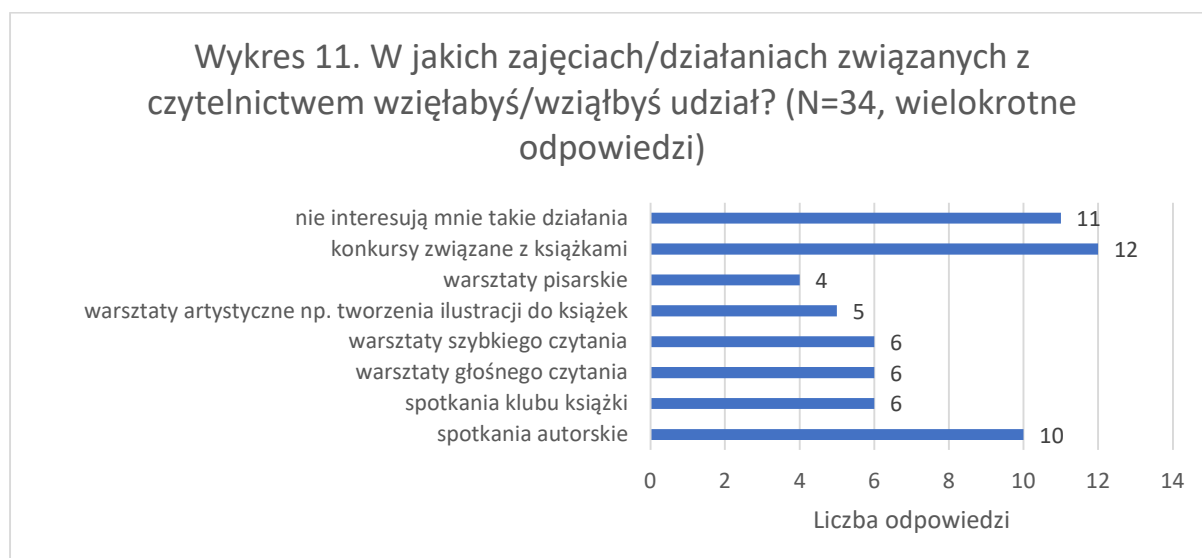

Najczęstszym powodem, dla którego mieszkańcy nie wypożyczają książek to fakt posiadania/kupowania książek na własność (14 odpowiedzi wśród 23 osób). Co trzecia osoba nie wie, jaką ofertę posiada Biblioteka (8 odpowiedzi)(N=23). Ponadto, dla pojedynczych osób barierą dla wypożyczania (i czytania) książek jest: brak bestsellerów i nowych książek w Bibliotece oraz skojarzenie Biblioteki jedynie z lekturami szkolnymi.

Mieszkańcy gminy najczęściej czytają romanse, literaturę obyczajową i biografie – deklaruje tak co trzecia osoba biorąca udział w ankiecie. Mniejszą popularnością od wskazanych wyżej gatunków cieszą się thrillery, książki historyczne oraz czasopisma (co szósta osoba ankietowana deklaruje te gatunki/rodzaje literatury). Po pięć osób spośród ankietowanych czyta fantastykę, literaturę piękną i popularnonaukową oraz kryminały. Warto zwrócić uwagę, że pięć osób w ogóle nie czyta książek (wykres 10). Preferencje te mogą zostać wykorzystane do uzupełnienia oferty Biblioteki, co może przyciągnąć do niej nowe osoby, dotąd niekorzystające z jej zasobów.

W ramach zajęć i działań związanych z rozwojem czytelnictwa, mieszkańcy, którzy wzięli udział w ankiecie najchętniej wzięliby udział w konkursach oraz spotkaniach autorskich (1/3 osób). Pozostałe zaproponowane aktywności i wydarzenia kulturalne cieszą się podobnym zainteresowaniem wśród osób ankietyowanych. Niestety, relatywnie duża grupa osób nie interesuje się powyższymi działaniami – tj. co trzecia osoba wypełniająca ankietę (wykres 11).

Rozwój czytelnictwa w gminie i korzystania z zasobów Biblioteki zależy więc nie tylko od posiadanego zasobu książkowego, ale w dużej mierze od działań i wydarzeń okołoczytelniczych. Oczywiście wciąż bardzo ważną funkcją Biblioteki powinno zostać wypożyczanie książek, ale jednocześnie mieszkańcy i mieszkanki oczekują podejmowania innych działań, w szczególności spotkań autorskich oraz konkursów.

Jest to również dobry punkt wyjścia do informowania i angażowania mieszkańców w pozostałe wydarzenia kulturalne, które będzie organizowała Biblioteka.

Zdjęcie 2. Warsztaty z liderami społecznymi w Lisewie.

Współpraca i potencjał współdziałania

Biblioteka Publiczna w Lisewie współpracuje lub nawiązuje współpracę z wieloma instytucjami i interesariuszami do których należą m.in. samorząd, sołectwa (w tym sołtysi i Rada Sołecka), przedszkola, koła gospodyń wiejskich, Lokalna Grupa Działania, lokalni przedsiębiorcy, Okręgowa Straż Pożarna, lokalna parafia, Kuźnia Inicjatyw Lokalnych i inne stowarzyszenia, harcerstwo, Młodzieżowa Rada Gminy, lokalni liderzy i liderki. Z pewnością należy jednak wzmocnić współpracę z lokalnymi szkołami: Szkołą Podstawową w Lisewie oraz w Kruszynie - powinien być to jeden z priorytetowych celów Biblioteki. Warto zwrócić uwagę na lokalnych seniorów i seniorki – stanowiących liczną grupę aktywnych osób, potrafiących bardzo dobrze się organizować, np. w ramach Klubu Seniora.

Potencjał współdziałania w ramach działań kulturalnych w gminie jest znaczący: jednym z potencjałów wymienianych przez liderów i liderki jest mała społeczność i w związku z tym bliska sieć znajomości i powiązań, którą można wykorzystać przy

projektowaniu i realizacji działań. Ułatwiać wspólne działania powinno też wzajemne zaufanie i dobre doświadczenia liderów oraz liderek z dotychczasowej współpracy z Biblioteką.

Potwierdzeniem zaufania do Biblioteki jest otwartość liderów i liderek na realizację działań wspólnie z Biblioteką i innymi mieszkańcami. Do wymienianych pomysłów i marzeń liderów/liderek należą:

- spotkania rodzinne w ramach pikników i ognisk;
- organizacja festiwalu opartego na lokalnych zasobach;
- projekcje filmowe/kino;
- spotkania i warsztaty dla dzieci;
- klub spotkań czytelników;
- spotkania z autorami/autorytetami/ciekawymi osobami/twórcami kultury;
- utworzenie muzeum kultury/historii lokalnej;
- koncerty, w tym powrót sceny bluesowo-rockowej;
- salon gier komputerowych;
- zajęcia teatralne i spektakle;
- warsztaty fotograficzne;
- warsztaty organizowane przez lokalnych twórców oraz pasjonatów dla mieszkańców gminy;
- odtworzenie Koła Gospodyń Wiejskich w Lisewie;
- realizowanie działań z sąsiednimi gminami oraz instytucjami na terenie całego województwa;
- działania zmierzające do integracji międzypokoleniowej;
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury sportowej do wspólnych ćwiczeń, np. przy siłowniach zewnętrznych;
- spotkania z byłymi kolejarzami by pielęgnować kolejarską przeszłość;
- wolontariat i akcje pomocowe;
- spotkania rycerskie na zamku w miejscowości Lipienek.

Zdecydowana większość z powyższych pomysłów może zostać zrealizowana przez Bibliotekę przy współpracy z lokalną społecznością. By tego dokonać, potrzeba

jednak częstszej wymiany pomysłów, doświadczeń i pracy nad ofertą kulturalną w gminie. Dlatego też jednym z pierwszych działań powinno być utworzenie grupy/zespołu roboczego złożonego z liderów i liderek, którzy mógłby realizować dzięki swoim zasobom powyższe pomysły.

Młodzież w kulturze

Pomysły i potencjały młodzieży pochodzącej z gminy Lisewo również stanowiły ważny obszar diagnozy, ponieważ grupa ta była jedną z grup docelowych odbiorców projektu. Genezą tego jest obserwowana przez Bibliotekę niską aktywność młodzieży w działaniach realizowanych przez Bibliotekę oraz brak kontaktu Pracowników Biblioteki z tą grupą wiekową.

Pierwszym z kroków w celu zwiększenia aktywności młodzieży w działaniach Biblioteki z pewnością powinno być rozszerzenie współpracy między Biblioteką a lokalnymi szkołami. Ponadto, ważnym dla młodzieży jest fakt braku przestrzeni w gminie, w której mogliby czuć się swobodnie i w której mieliby poczucie kontroli oraz sprawczości, gdzie nikt nie narzucałby im formy spędzania wolnego czasu. Miejsca, w którym mogliby spotkać i poznać rówieśników. Wierzymy, że takim miejscem, może być właśnie Biblioteka-Pracownia Kultury lub teren w jej pobliżu, co zachęciłoby młodzież do korzystania z zasobów i działań realizowanych przez Bibliotekę. Bardzo ważna dla młodzieży jest też pomoc innym: młodzież, z którą rozmawialiśmy chętnie angażuje się w wolontariat i ma pomysły na pomoc innym. Jednym z takich pomysłów jest np. utworzenie kółka teatralnego i występowanie w jego ramach w różnych placówkach, np. domach dziecka lub zbiórka funduszy na szczytny cel podczas przedstawienia. Według młodzieży celem takiego działania miałyby być integracja dzieci i młodzieży z domów dziecka z rówieśnikami ze szkół na terenie gminy oraz pomoc innym. Młodzież chętnie uczęszczałaby na wycieczki, czy brała udział w spotkaniach klubu czytelnika. Pozostałe pomysły młodzieży na działania kulturalne w gminie zostały zaprezentowane na poniższych infografikach.

BIBLIOTEKA - PRACOWNIA KULTURY
PRZEDSTAWIA:

KINO PLENEROWE

POTRZEBNE BĘDĄ:

**CIEPŁE
KOCYKI**

**WYGODNE
PUFY**

**PYSZNE
PRZEKĄSKI**

NA CZYM POLEGA DZIAŁANIE: SPEKTAKL FILMOWY WYBRANEGO
PRZEZ UCZESTNIKÓW OBRAZU. PRZEDZIAŁWIEKOWY - DOWOLNY.
MIEJSCE WYDARZENIA: PARK LUB BOISKO.
ILOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA!

COMIESIĘCZNY SPEKTAKL

Infografika 3: Pomysł młodzieży – Turnieje komputerowe

Infografika 4: Pomysł młodzieży – Kółko teatralne

Infografika 5: Pomysł młodzieży – Dzień sportu

**DZIEŃ
SPORTU**

TEAM A **VS** **TEAM B**

**CYKLICZNE SPOTKANIA:
CO DRUGI MIESIĄC, W SOBOTĘ**

**BOISKO SZKOLNE/
HALA SPORTOWA**

**RYWALIZACJA W RÓŻNYCH
KATEGORIACH SPORTOWYCH:
SKOK WZWYŻ, SIATKÓWKA, PIŁKA NOŻNA,
BIEGI, KOSZYKÓWKA, PRZECIĄGANIE LINY**

Wnioski i rekomendacje dla Biblioteki wynikające z diagnozy

Poniżej przedstawiamy podsumowanie diagnozy w postaci wniosków i rekomendacji dla działalności Biblioteki oraz przy organizacji kolejnych wydarzeń. Mamy nadzieję, że pomogą one w realizacji jeszcze lepszych działań czytelniczych i kulturalnych w gminie.

Na podstawie wyników diagnozy, rekomendujemy podjęcie następujących działań:

1. Biblioteka w Lisewie, jako największa instytucja kulturalna w gminie, powinna być Liderem w organizowaniu i realizacji działań kulturalnych, nie tylko tych związanych z czytelnictwem. By zwiększyć wpływ instytucji rekomendujemy utworzenie zespołu roboczego złożonego z liderów i liderek społecznych, pracowników kultury i oświaty, sołtysek i sołtysów oraz przedstawicieli samorządu w celu współpracy w ramach organizacji i realizacji działań kulturalnych. Tym samym pozwoli to na wykorzystanie zalet społecznej przestrzeni Lisewa: sieci wzajemnych kontaktów i znajomości własnych zasobów.
2. Rekomendujemy wykorzystanie potencjału lokalnych liderów, pasjonatów i hobbystów. Zmapowanie a następnie zaproszenie tych osób do realizacji własnych pomysłów, przy zapewnieniu im pomocy organizacyjnej i promocyjnej, uatrakcyjni ofertę Biblioteki i otworzy ją na osoby chcące działać na rzecz lokalnej społeczności.
3. Rekomendujemy lepsze dostosowanie oferty kulturalnej do zainteresowań i potrzeb mieszkańców. Wydarzenia powinny przede wszystkim pozwalać na dobre spędzanie czasu, dobrą zabawę/rozrywkę, a także zapewnić oderwanie się od rutyny i dać możliwość rozwinięcia zainteresowań czy posiadanych już umiejętności.
4. W kontekście czytelnictwa, mieszkańcy i mieszkanki Lisewa chętnie braliby udział w konkursach, spotkaniach autorskich oraz cyklicznych spotkaniach, np. klubu książki. Ponadto, część osób chciałaby, by wydarzenia organizowane w Bibliotece pozwalały wyrażać własne zdanie i poznawać opinie innych,

dlatego organizacja „klubów” i spotkań z książką, czy filmem powinna zainteresować i zachęcić do uczestnictwa w wydarzeniach część Lisewian.

5. Obecnie, Lisewianie uczestniczą sporadycznie w wydarzeniach/zajęciach organizowanych przez Bibliotekę-Pracownię Kultury w Lisewie. Najchętniej wybierają duże wydarzenia takie jak koncerty, imprezy plenerowe i festyny – ich organizacja pozwoli dotrzeć do największej liczby mieszkańców integrując wszystkie grupy wiekowe i społeczne, jednocześnie umożliwiając promocję innych wydarzeń i działań. Jednym z takich wydarzeń mógłby być lokalny festiwal oparty na szeroko rozumianych zasobach i potencjałach kulturalnych i społecznych gminy.
6. Seniorzy i seniorki stanowią istotną część lisewskiej społeczności. Kontynuacja dotychczasowych działań i zapewnienie środków na nie - m.in. Klubu Seniora, umożliwi realizację ich potrzeb społecznych i kulturalnych. Ponadto, warto byłoby angażować Seniorów do wspólnej organizacji i realizacji działań w Bibliotece, również tych międzypokoleniowych.
7. Z diagnozy jednoznacznie wynika, że młodzież nie ma ogólnodostępnych miejsc do spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników. Rekomendujemy zapewnienie przestrzeni nastolatkom w Bibliotece - Pracowni Kultury, w której czułiby się swobodnie i w której sami mogliby zdecydować, w jaki sposób chcą spędzać czas wolny.
8. W kontekście dzieci i młodzieży, warto wspomóc młodzież w realizacji ich chęci do pomocy innym. Praca wolontariacka oraz działania kulturalne, których efekty mogłyby pomóc innym osobom to jedne z częstszych pomysłów młodzieży na nowe inicjatywy. Jednym z pomysłów jest np. organizacja kółka teatralnego zakończonego zorganizowaniem przedstawienia, z którego dochód byłby przeznaczony na szczytny cel lub wystawienie przedstawienia w domu dziecka.
9. Mieszkańcy wsi wyrażają potrzebę zorganizowania regularnych zajęć na terenie ich sołectw, a w tym celu mogą zostać wykorzystane świetlice wiejskie. Dotyczy to szczególnie osób o utrudnionym dojeździe do Biblioteki. Część zajęć z oferty Biblioteki powinna być więc organizowana w świetlicach i skierowana do osób mieszkających poza Lisewem. Do organizacji tych wydarzeń warto włączyć sołtysów i sołtyski oraz innych lokalnych liderów.

10. Barierą przed uczestnictwem w zajęciach organizowanych w Bibliotece-Pracowni Kultury są terminy, w jakich się one odbywają - mieszkańcy wtedy pracują lub nie dysponują czasem wolnym. Przesunięcie lub organizacja wydarzeń na pory bardziej odpowiadające mieszkańcom, np. w godzinach popołudniowych pozwoliłoby dotrzeć do szerszego grona mieszkańców.
11. W nowo projektowanych działaniach społecznych i kulturalnych warto szerzej wykorzystać przestrzeń poza budynkiem Biblioteki, np. altany i place, czy parki, w których można organizować pikniki, ogniska i inne niezobowiązujące spotkania łączące działania kulturalne z integracją lokalnej społeczności.
12. Rekomendujemy również wzmocnienie promocji wydarzeń i działań Biblioteki w sieciach społecznościowych, szkołach oraz poprzez indywidualne zaproszenia email/telefoniczne. W tym ostatnim celu warto stworzyć newsletter (sms i email) Biblioteki rozsyłany zainteresowanym mieszkańcom, szerzej wykorzystywać Gminny Komunikator oraz stworzyć aktualizowany kalendarz wydarzeń dostępny na stronach Biblioteki i Urzędu Gminy oraz w wersji plakatowej.